

Bulwar Zygmunta Augusta 11
82-300 Elbląg
Tel. (+48) 55 232 72 73
Fax (+48) 55 232 72 73
www.muzeum.elblag.pl

Elbląg, 17.01.2020 r.

Podsumowanie działalności Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu w 2019 r.

I. DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA

Do zakresu działania Muzeum należy: gromadzenie, przechowywanie, konserwowanie, udostępnianie i upowszechnianie zbiorów dotyczących w szczególności miasta Elbląg, Wysoczyzny Elbląskiej i Żuław Elbląskich.

W 2019 r., ze względu na niewielkie środki finansowe w dyspozycji Muzeum, działalność instytucji koncentrowała się na najistotniejszych zadaniach statutowych. Pracownicy Muzeum byli zaangażowani między innymi w organizację wystaw, działalność badawczą i związaną z ochroną zbiorów oraz w prowadzenie działań edukacyjnych.

W okresie od 1. stycznia do 31. grudnia 2019 r. Muzeum realizowało zadania statutowe poprzez następujące działania:

1. Gromadzenie zbiorów

W 2019 r. rozpoczął się proces inwentaryzacji zbiorów muzealnych obejmujących kolekcję zabytków pozyskanych w toku badań archeologicznych osady Truso. Inwentaryzacja będzie kontynuowana w 2020 roku.

Na dzień złożenia sprawozdania zaktualizowane zgodnie z § 3 ust. 6 *Rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach* (Dz.U. 2004 nr 202 poz. 2073) stany kolekcji muzealnych wynoszą:

- Militaria – 196 obiektów,
- Numizmaty – 2 440 obiektów,

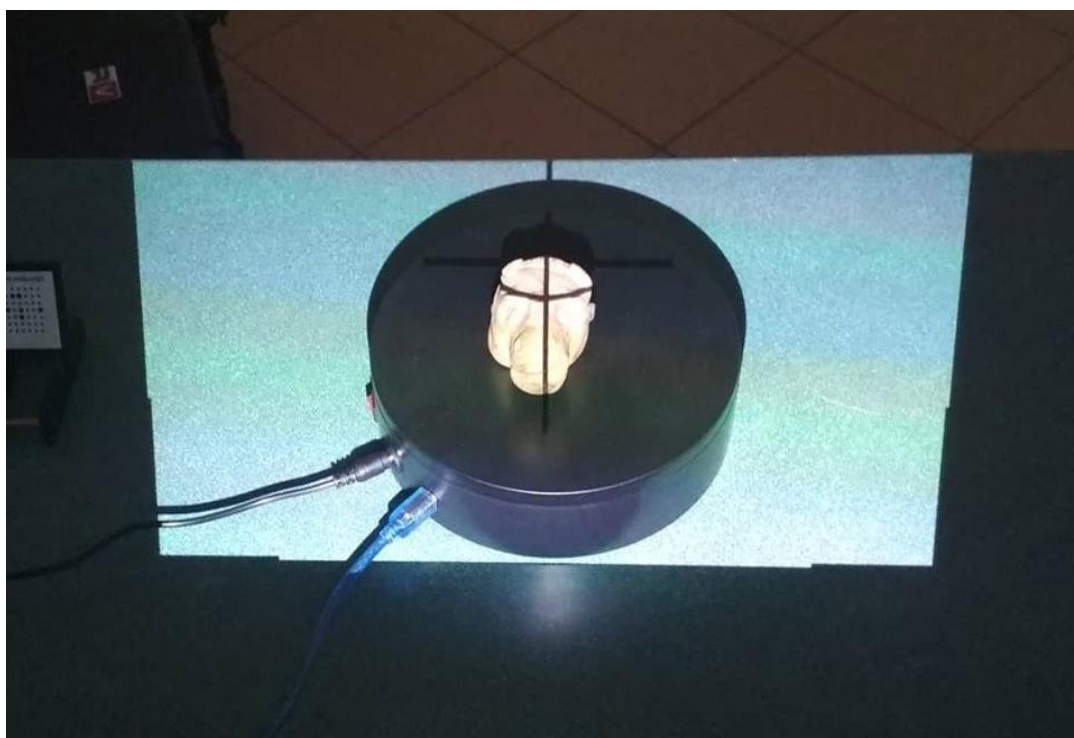
- Medale – 634 obiekty,
- Ceramika – 898 obiektów.

Po zakończeniu komisyjnej kontroli zgodności wpisów dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym zbiorów znana będzie aktualna liczebność kolekcji muzealnych.

2. Katalogowanie i naukowe opracowywanie muzealiów

W 2019 r. zrealizowano następujące działania z zakresu katalogowania i opracowywania zbiorów:

- opracowanie not katalogowych użyczanych i udostępnianych obiektów,
- praca nad opracowaniem fajansów niderlandzkich z badań archeologicznych na Starym Mieście,
- praca na katalogiem fliz holenderskich z kolekcji muzealnej,
- opracowanie aktualnej wersji Karty Ewidencji Zabytku Archeologicznego AZP dla stanowiska w Komorowie Żuławskim (dawniej Janów Pomorski/Truso) - rozwarstwienie chronologiczne i funkcjonalne, opis materiałów, obiektów i warstw, historia badań stanowiska, literatura, mapa w skali 1: 10 000, gdzie zaznaczono dokładny zasięg osady Truso z podaniem współrzędnych geograficznych oraz numerów działek geodezyjnych,
- opracowanie artefaktów związanych z wierzeniami z Truso – chrześcijaństwo, mitologia skandynawska epoki wikingów,
- współpraca z H. Lachowiczem (SGGW) w zakresie opracowywania drewna archeologicznego.

1 - Skanowanie obiektów muzealnych

W 2019 r. rozpoczęto także prace inwentaryzacyjne zabytków archeologicznych znajdujących się w zbiorach MAH.

3. Przechowywanie gromadzonych zabytków w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo oraz magazynowanie ich w sposób dostępny do celów naukowych

Zabytki Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu są magazynowane lub ekspozowane w Budynku Wschodnim Podzamcza i Budynku Zachodnim Gimnazjum oraz

tymczasowo przechowywane w magazynie masowych zbiorów archeologicznych przy ul. Lotniczej.

Na terenie muzeum znajdują się zabytki wpisane do inwentarza muzealiów oraz część obiektów stanowiących depozyt. Zabytki te umieszczone są w magazynach oraz na 10 salach wystawowych i mają zapewnione właściwe warunki przechowywania i ekspozycji. Przestrzeń magazynowa w budynku Gimnazjum i w obiekcie Podzamcze odpowiadająca aktualnym normom i standardom wynosi **544 m²**. Przestrzeń ekspozycyjna to **1 828 m²**.

W zewnętrznym magazynie zabytków masowych przechowywane są obiekty nie wpisane do stałego inwentarza muzealiów ze względu na ich stan zachowania w oddzielnych fragmentach (po ewentualnym opracowaniu ich liczba ulegnie zmianie) i niewielką wartością materialną. Przestrzeń magazynowa w obiekcie przy ul. Lotniczej nie spełnia ustawowych norm w zakresie przechowywania obiektów zabytkowych, dotyczących zarówno warunków jak i systemów zabezpieczeń.

W celu poprawy bezpieczeństwa zbiorów w październiku 2019 r. ośmioro pracowników Muzeum wzięło udział w organizowanym przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów szkoleniu pn. **Zarządzanie bezpieczeństwem muzeum - nowe wyzwania w ochronie muzeów**.

Wszystkie zabytkowe obiekty będące na stanie MAH są w miarę potrzeb udostępniane do celów naukowych. Ponadto na bieżąco spełniane są prośby o zgodę na użyczenie zasobów fotografii archiwalnej Muzeum oraz na wykonywanie fotografii muzealiów opracowywanych przez osoby spoza instytucji.

4. Zabezpieczanie i konserwacja muzealiów oraz, w miarę możliwości, zabezpieczanie zabytków archeologicznych nieruchomych oraz innych nieruchomych obiektów kultury materialnej

W Muzeum funkcjonuje pracownia konserwatorska, w której pomimo istniejących braków sprzętowych (urządzenia do konserwacji drewna i skór) dokonywane są wszelkie bieżące prace związane z zabezpieczeniem zabytków przeznaczonych do ekspozycji na wystawach

lub obiektów wymagających pilnej konserwacji. Na stanowisku ds. konserwacji zatrudniona jest jedna osoba. W 2019 roku przeprowadzono następujące czynności z zakresu konserwacji zbiorów:

- przygotowanie planu konserwacji oraz transport obiektów do pracowni konserwacji szkła w Warszawie,
- odbiór obiektów z konserwacji,
- wstępna konserwacja zabytków archeologicznych z wykopalisk na Starym Mieście (ul. Bednarska i ul.

Studzienna): mycie obiektów, segregacja, przygotowanie do właściwej konserwacji (tkaniny, drewno, skóry, ceramika, kości i in.) – ok. 18 000 elementów - materiał masowy,

- przygotowanie i przekazanie obiektów do konserwacji oraz próbek z wykopalisk do analiz,
- bieżące konserwacje zabytków ze zbiorów Muzeum – 150 obiektów.

2 - Gliniany garnek pozyskany w trakcie badań archeologicznych prowadzonych na elbląskim Starym Mieście

łącznie pracom konserwatorskim poddano **150 obiektów**, a konserwacji wstępnej około **18 000 elementów materiału masowego**.

5. Urządzanie wystaw stałych i czasowych

W 2019 r. w Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Elblągu prezentowano 8 wystaw stałych:

a) w budynku Podzamcze skrzydło wschodnie:

- Elbląg Reconditus,
- Świadectwa. Historia w twarzach – twarze historii,
- Goci. Znad Bałtyku do Rzymu,
- Truso – legenda Bałtyku,

b) w obiekcie Podzamcze – skrzydło południowe:

- Historia ukryta pod ziemią,

c) w budynku Gimnazjum:

- Żuławy – ziemia ujarzmiona. Między trzema gardzielami Wisły,
- Relikty chwały Elbląga i regionu,
- „Nummi et arma – wystawa numizmatów i uzbrojenia”.

Istniejąca wystawa stała „Świadectwa” została w ubiegłym roku uzupełniona o nowe elementy, m. in. ekspozycje starych zdjęć i aparatów fotograficznych.

3 - Fragment wystawy "Nummi et arma"

Dodatkowo Muzeum w 2019 r. oferowało zwiedzającym atrakcje multimedialne:

- projekcje filmu holograficznego,
- dwie multimedialne platformy edukacyjne wykorzystujące technologię wirtualnej rzeczywistości, umożliwiającą odbycie podróży do minionych czasów – Historia tu i teraz, Przyszłość tuż za rogiem,
- Escape room zaaranżowany w klimacie okresu stalinowskiego.

Pod koniec 2019 roku instalacja multimedialna „Przyszłość tuż za rogiem” została zdemontowana w celu przeniesienia do innego pomieszczenia. W miejscu instalacji przystąpiono do tworzenia wystawy o dawnych rzemiosłach elbląskich (meble, srebra,

ceramika, szkło, zegary z kolekcji Edwarda Parzycha), której otwarcie zaplanowano na luty 2020 r.

W okresie styczeń – grudzień 2019 r. w Muzeum prezentowane były następujące wystawy czasowe:

- „Trzy siostry. Ze wspomnień Margerete Wernick”,
- Jeden obraz mówi więcej niż tysiąc słów. Z albumów rodzinnych mniejszości niemieckiej
- 4 BIURKA - powrót do przeszłości: „Od mierniczego do geomatyka”,
- Polska walczy na wszystkich frontach,
- Znaczki poczty podziemnej z okresu stanu wojennego 1981 – 1983.

4 - Fragment wystawy "4 biurka – powrót do przeszłości: Od mierniczego do geomatyka"

Obiekty ze zbiorów Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu są prezentowane na krajowych i zagranicznych ekspozycjach muzealnych, a pracownicy instytucji biorą czynny udział w przygotowaniu wystaw dla placówek krajowych i zagranicznych, m. in. w zakresie opracowania kwerend, katalogowania i doboru eksponatów oraz konsultacji. W ramach tych działań w okresie od stycznia do grudnia 2019 r. pracownicy Muzeum byli zaangażowani w realizację wystaw czasowych dla następujących instytucji:

- Muzeum Historii Polski,
- Muzeum Zamkowe w Malborku,
- Kulturhistorisches Museum Magdeburg (wystawa *Fascynacja miastem. Urbanizacja Europy w średniowieczu a prawo magdeburskie*),
- Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie,
- Muzeum Narodowe w Gdańsku,
- Muzeum Gdańska,
- Muzeum Archeologiczne w Biskupinie,
- Muzeum Regionalne w Stalowej Woli (wystawa *Wikingowie w Polsce? Znaleźiska skandynawskie z terenów ziem polskich*),
- Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku,
- Muzeum Okręgowe w Toruniu,
- Muzeum Archeologiczne we Wrocławiu (wystawa *Truso – legenda Bałtyku*),

- Muzeum w Tolkmicku (wystawa „Śladami przeszłości”).

6. Organizowanie badań i ekspedycji naukowych, w tym archeologicznych

- prowadzenie badań wykopaliskowych na Starym Mieście w Elblągu na działkach pomiędzy ulicami: Ścieżka Kościelna – Bednarska – Studzienna,
- prospekcja przy użyciu dronów na stanowisku Bednarska-Studzienna – badania archeologiczne na Starym Mieście w Elblągu (w ramach współpracy z PWSZ w Elblągu),
- przeprowadzenie badań przedinwestycyjnych na terenie Starego Miasta w Iławie,
- przeprowadzenie wyprzedzających archeologicznych badań sondażowych przy budowie budynku mieszkalnego przy ul. Wapiennej w Elblągu,
- prowadzenie nadzoru archeologicznego podczas prac ziemnych przy realizacji inwestycji: Rewitalizacja alejek w Parku Traugutta na dz. 209/9 obr. 16 w Elblągu, część I,
- nadzór merytoryczny nad pracami poszukiwawczymi prowadzonymi przez osoby prywatne.

5 - Stare Miasto w Elblągu - badania wykopaliskowe

W ramach wymienionych powyżej badań prowadzone były takie czynności jak: opracowanie programu badań, analiza nawarstwień, obiektów nieruchomych i reliktyw zabudowy z badań archeologicznych, opracowywanie wyników badań archeologicznych, przygotowywanie sprawozdań z przeprowadzonych badań, zabezpieczenie pozyskanego materiału archeologicznego.

7. Prowadzenie działalności edukacyjnej

W 2019 r. odbyło się łącznie **79 zajęć edukacyjnych** (lekcje muzealne, spotkania, zajęcia warsztatowe i in.), w których udział wzięło łącznie **1787 osób**.

Tematykę przeprowadzonych zajęć prezentuje poniższa tabela.

Lekcje muzealne	Warsztaty
Na żuławach mieszkały krasnoludki	Ślubny wieniec

W cieniu podcienia. Czyli o tym jak wyglądało życie w żuławskim domu (klasy 1-3)	Chleb weselny
Co się działo w cieniu podcienia? Czyli o tym jak wyglądało życie w żuławskim domu (klasy 4-6)	Ozdoby z opłatka
W cieniu podcienia, czyli kilka słów o materialnej historii dawnych Żuławiaków (szkoła ponadpodstawowa)	O dziwnych laleczkach pewnej elblążanki, czyli kilka słów o lalkach ludowych
Żuławy- niewyjaśnione fakty i zadziwiające zjawiska. Czyli kilka słów o geografii regionu przez pryzmat ciekawostek przyrodniczych	Chleb dożynkowy i zwyczaje żniwne
O lalkach pewnej elblążanki - wykład na temat mapy posiadanych lalek	Dary weselne
Kilka słów o lalkach z kolekcji Pani Moniki Barańskiej - lalki ludowe i przemysłowe	Pająki
Jak to było zrobione, czyli opowieść o znalezionych elbląskich skarbach i nieistniejących już zawodach	Słomiane pudełko
Moja pierwsza wizyta w muzeum	Żuławskie wesele w kolorowym kapeluszu
Chleb - od ziarenka do... chlebowej korony	Żuławskie wesele skrzynia wianowa
Glina w ruinach, czyli skarby z elbląskiej starówki	Pisanki
Szlak cegły i pięknych widoków, czyli kilka słów o Kolei Nadzalewowej	Aktywne zwiedzanie wystawy „Historia ukryta pod ziemią”
Szlak Bursztynowy	Kapelusze
Początki Państwa Polskiego	Hochzeitbitter
Goci i Gepidowie – jeden dzień z życia, czyli czy wiecie, że...?	Jeden obraz mówi więcej niż tysiąc słów. Z albumów rodzinnych mniejszości niemieckiej
Dzień jak co dzień na ... zamku krzyżackim	

6 - Warsztaty wakacyjne

Ponadto w ramach działalności edukacyjnej w 2019 roku przeprowadzono następujące działania:

- przygotowanie propozycji wykładów tematycznych dla mniejszości niemieckiej,

- organizacja spotkania w ramach Kawiarenki historycznej „Clio”,
- organizacja spotkań w ramach cyklu „Lemoniada u sióstr Horn”,
- organizacja wizyty studyjnej dla Muzeum Historycznego Miasta Krakowa,
- przygotowanie prezentacji i warsztatów dla mniejszości niemieckiej: "Pruskie Madonny. Postaci pruskich monarchiń na tle ich epok",
- przeprowadzenie wykładu dla studentów SGGW o drewnie archeologicznym,
- wygłoszenie referatu „Bohaterem być” z okazji 30-cia nadania sztandaru Szkole Podstawowej im. Bohaterów Westerplatte w Godkowie,
- prelekcja „Zwyczajne święteczne na żuławach” dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku,
- przeprowadzenie serii wykładów popularyzatorskich podczas Nocy Muzeów, w tym:
 - „Miniaturowe figurki kobiece z Truso” - dr Marek Jagodziński,
 - „Moda XVIII wieku. Kobiety na kaflach piecowych” - Joanna Fonferek,
 - „Kobiety i monety” – Paweł Wliżło,
 - „Elbląskie towarzystwa kobiece w XIX i w pierwszej połowie XX w. (do 1945 r.)” – dr Joanna Szkolnicka,
 - „Matki, wróżki, kapłanki i władcynie” - Grzegorz Stasielowicz.

8. Udostępnianie zbiorów dla celów edukacyjnych i naukowych

- **Udostępnianie obiektów do celów naukowych:**
 - współpraca z SGGW w zakresie opracowania drewna archeologicznego.
- **Udział w konferencjach oraz prezentacja wyników badań na sesjach i konferencjach naukowych:**
 - referat *Mitologia skandynawska epoki Wikingów i chrześcijaństwo na podstawie artefaktów z Truso cz. II* – Warsztaty Bałtyjskie Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie oraz Towarzystwa Naukowego „Pruthenia”,
 - wykład *Ostatnie znaleziska monet z terenu Starego Miasta Elbląga* - III Pomorska konferencja numizmatyczna w Muzeum Gdańska ,
 - udział w konferencji naukowej: „Powojenny Elbląg. Twórcy ówczesnej rzeczywistości” kończącej obchody „Roku Pionierów”,
 - udział w konferencji inaugurującej projekt „Baltic Odyssey”, prezentacja elbląskiej części projektu,
 - udział w konferencji otwarcia projektu „Museums over the borders. Stage II”, prezentacja elbląskiej części projektu,
 - udział w konferencji Technika i Nauka w Muzeum - V konferencja naukowa z cyklu Muzeum – Formy i Środki Prezentacji, Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy,
 - wykład *Ekonomiczna, artystyczna i informacyjna rola środków płańniczych oraz medali* - III Pomorska Konferencja Numizmatyczna,

Museums Over The Borders Stage II

Проект реализуется в рамках Программы приграничного сотрудничества Россия-Польша 2014-2020 при финансовой поддержке Европейского союза и Российской Федерации

7 - Plakat konferencji otwarcia projektu "Museums over the borders. Stage II"

- wykład *Archaeological heritage in the urban and museum space* - Lübecker Kolloquium zur Stadtarchäologie im Hanseraum XI, Archaeology in the Here and Now,
 - opracowanie referatu „Ostatnie znaleziska monet z terenu Starego Miasta Elbląga” na III pomorską konferencję numizmatyczną w Muzeum Gdańska,
 - udział w posiedzeniu Stowarzyszenia *The Association of the Castles and Museums in Baltic Sea* w Haapsalu w Estonii.
- **Popularyzacja i publikacja wyników badań naukowych w periodykach i wydawnictwach pokonferencyjnych oraz w mediach, na specjalistycznych blogach popularnonaukowych i stronach internetowych:**
- recenzja książki A. Kopczyńskiej „Elblążanki” dla niemieckiego czasopisma „Der Westpreuße”,
 - M. F. Jagodziński, *Truso Wikingów i Alfreda Wielkiego* (artykuł napisany dla niemieckiego wydawnictwa „Der Westpreuße”),
 - M. F. Jagodziński, *Zawieszka bursztynowa z Truso - amulet typu Herkules-Keulen czy amulet złotnika? Przyczynek do badań nad wierzeniami okresu wikingów* (artykuł napisany dla czasopisma „Pruthenia”),
 - M. F. Jagodziński, *Skandynawowie i zachodni Bałtowie. Przyczynek do badań nad zagadnieniem wpływu Skandynawów na kształtowanie się struktur osadniczych i gospodarczo-politycznych zachodnich Bałtów w „okresie wikingów” (VIII-XI wiek)* – artykuł napisany dla wydawnictwa pokonferencyjnego VI Kongresu Mediewistów Polskich,
 - opracowanie na potrzeby Urzędu Miejskiego: „Elbląg na szlaku kopernikowskim”,
 - recenzja wydawnicza artykułu o atlasie historycznym Christiana Kruse, proponowanego do druku w „Roczniku Elbląskim”,
 - nadzór merytoryczny nad pracami dotyczącymi publikacji warsztatów złotniczych oraz kowalskich z Truso (autorzy: Jarosław Strobin, Karol Żołędziowski),
 - nadzór merytoryczny nad pracami dotyczącymi publikacji warsztatów bursztynniczych z Truso (autorzy: Joanna Jarzęcka – Stąporek, Eryk Popkiewicz),
 - publikacja 22 artykułów z cyklu „Historia jednego przedmiotu” w gazecie internetowej portEl.pl.

„Taniec śmierci” na drzwiach (Historia jednego przedmiotu cz. 164)

Udostępnij 21

Twitter

... a moim zdaniem

Zobacz 1 komentarz

Dodaj do zakładek

Wersja do druku

Podaj dalej

2019-02-23 11:37

Wspólnie z Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Elblągu prowadzimy cykl pn. „Historia jednego przedmiotu”, w którym prezentujemy ciekawe eksponaty i ich historię. Przedmioty codziennego użytku odnalezione przez badaczy na ziemi (a czasem i w ziemi) elbląskiej przybliżą nam jej dawnych mieszkańców. Dziś będzie o malowanych drzwiach z motywem „taniec śmierci”.

Dzisiaj prezentujemy jeden z najbardziej interesujących zabytków znajdujących się w naszych zbiorach. Jest to skrzydło drzwiowe z zachowanymi żelaznymi, kutymi zawiasami, od strony wewnętrznej dekorowane kompozycją malarską, dzieło nieokreślonego malarza gdańskiego lub elbląskiego. Drzwi pochodzą z zakrystii ewangelickiego kościoła w Dworcu na Żuławach, wzniesionego w 1831 roku. Kościół po II wojnie światowej był zdewastowany, a następnie rozebrany. Czas powstania obrazu: 2 ćwierć XVIII wieku wskazuje, że drzwi zostały wtórnie zamontowane z wcześniejszego kościoła lub przeniesione z innej, nieznannej świątyni żuławskiej.

Kompozycja malarska na drzwiach to jeden z wielu wariantów przedstawienia, tzw. „taniec śmierci”. Ten ikonograficzny motyw przedstawiał żyjących i zmarłych często w wielopostaciowym korowodzie tanecznym. Zmarli

8 - Fragment artykułu z cyklu „Historia jednego przedmiotu”

9. Zapewnianie właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji

– Warunki zwiedzania

Obecnie w Muzeum prezentowanych jest 8 wystaw stałych, które są zlokalizowane w budynku Gimnazjum oraz w obiekcie Podzamcza – skrzydło wschodnie i południowe. Wszystkie ekspozycje muzealne spełniają swoją rolę w zakresie edukacji historyczno-kulturowej, przybliżając odbiorcom bogate dziedzictwo regionu. Ekspozycje prezentowane w obiektach Muzeum zawierają rozbudowaną warstwę edukacyjno-historyczną oraz przykuwają uwagę odbiorcy za sprawą zastosowanych interaktywnych rozwiązań i środków wyrazu artystycznego tworzących niezwykle klimat zwiedzania.

Dodatkowo zwiedzający w 2019 roku mieli możliwość skorzystania z następujących atrakcji:

- **20-minutowy film holograficzny** „Historie ponad granicami”, przedstawiający dwa tysiące lat wspólnej historii regionu południowo – wschodniego półwyspu Bałtyku od Elbląga do Kaliningradu. Jest to uniwersalny przekaz w zaawansowanej technologii, nie stosowanej na taką skalę w muzealnictwie europejskim, cieszący się dużym zainteresowaniem mieszkańców regionu oraz turystów ze wszystkich stron świata. W projekcji może wziąć udział 20 osób.
- **Historia tu i teraz – wirtualna przejażdżka samochodem** wyprodukowanym w elbląskich zakładach Franza Komnicka na początku XX wieku. Spacer zaczyna się na obecnej ulicy Nowodworskiej a kończy, po przejechaniu przez Most Wysoki oraz najważniejsze uliczki Starego Miasta, przy tzw. Pałacyku na ul. Stoczniowej. Dzięki zastosowaniu technologii VR (wirtualna rzeczywistość) oraz rekonstrukcjom komputerowym można podziwiać „ożywiony” Elbląg z początku XX wieku i poczuć się jak pasażer limuzyny z kierowcą. W projekcji może wziąć udział do 14 osób jednocześnie.
- **Historia tu i teraz – wirtualne lekcje** – w aplikacji "Historia tu i teraz", dzięki połączeniu scanningu 3D i technologii VR można wziąć do ręki i dokładnie obejrzeć obiekty zabytkowe. Zastosowana technologia pozwala także wnikliwie opowiedzieć o prezentowanych zabytkach czy technikach jakich użyto do ich produkcji. W projekcji może wziąć udział do 14 osób jednocześnie.

9 - Muzealny sprzęt VR

- **Przeszłość tuż za rogiem** (atrakcja okresowo niedostępna, od grudnia 2019 r., ze względu na zmianę lokalizacji) - system obejmuje dwie aplikacje VR (wirtualna rzeczywistość), stworzone tak, aby można było swobodnie poruszać się w wirtualnej

przestrzeni. Pierwsza z aplikacji pozwala przenieść się do wirtualnej galerii sztuki, która została stworzona w scenerii nawiązującej do zabudowy Starego Miasta. Druga aplikacja stanowiła nie lada wyzwanie dla autorów, gdyż dzięki niej można podziwiać rekonstrukcję elbląskiego zamku. System umożliwia korzystanie z aplikacji przez 2 osoby jednocześnie.

- **Escape room** – pokój zagadek zaaranżowany w klimacie okresu stalinowskiego. Przeznaczony dla maksymalnie 3 osób.

Na ekspozycji „Świadectwa” dostępny jest także ok. 40-minutowy film zawierający nagrania z wywiadów z byłymi mieszkańcami Elbląga i Kaliningradu pochodzenia niemieckiego, którzy pod koniec II Wojny Światowej opuścili te strony, oraz dodatkowe materiały tematyczne z wywiadów (łącznie ok 3 godziny nagrań).

Materiały audiowizualne znajdują się także na wystawach „Truso – legenda Bałtyku” (cyfrowa wizualizacja osady), „Skarby Gotów” (film z odkrycia grobu Księżniczki Gockiej) oraz „Historia ukryta pod ziemią” (nagrania z wykopalisk archeologicznych).

Do dyspozycji zwiedzających są muzealni przewodnicy.

W 2019 r. muzealne wystawy odwiedziło **34 145** osób.

W celu poprawy bezpieczeństwa zwiedzających w październiku 2019 r. ośmioro pracowników Muzeum wzięło udział w organizowanym przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony zbiorów szkoleniu pn. **Zarządzanie bezpieczeństwem muzeum - nowe wyzwania w ochronie muzeów.**

– **Udostępnienie zbiorów i zgromadzonych informacji**

Poza działalnością ekspozycyjną pracownicy Muzeum na bieżąco realizują zadania związane z udostępnianiem zbiorów i informacji poprzez:

- udzielanie wypowiedzi dla mediów w zakresie historii Elbląga,
- konsultacje osobiste, telefoniczne, mailowe dla instytucji i osób prywatnych zainteresowanych historią i sztuką Elbląga,
- opiniowanie i odpowiedzi na oferty sprzedaży obiektów,
- współpracę z rekonstruktorami historycznymi,

10 - Współpraca z rekonstruktorami historycznymi (Garnizon Gdańsk)

- oprowadzanie zorganizowanych grup dzieci i dorosłych oraz indywidualnych zwiedzających,
- udostępnianie wystaw muzealnych poza godzinami pracy muzeum,

- konsultacje i kwerendy.

Kwerendy i konsultacje przeprowadzone przez kadrę merytoryczną w 2019 roku objęły następujące tematy:

- figura Merkurego na budynku sklepu Steppuhna - dawnej giełdy,
- zachodniopruski malarz Paul Riess (1857 – 1933),
- marcepan i przyrządy do wykrawania marcepana,
- ulice Bednarska i Studzienna przed II wojną światową,
- Gerda Wartelsky,
- Thomas Gallentine,
- Kompas słoneczny znaleziony w Truso,
- ceramika typu Badorf znaleziona w Truso,
- strój kobiet w okresie wikingów,
- kamienica przy ul. Rybackiej 37 na Starym Mieście,
- meble elbląskie,
- złotnictwo elbląskie,
- historia archeologii zachodniopruskiej,
- Wysoczyzna Elbląska,
- formy piernikowe z terenów elbląskich,
- legendy żuławskie,
- stroje handlarek ryb,
- elementy architektury drewnianej w Prusach Wschodnich,
- żuławska prządniczka,
- monety Bezkrólewia,
- Milicja miejska w Elblągu,
- Sztandar hołdowniczy dla Stanisława Augusta Poniatowskiego,
- lufy armatnie i pistolet,
- tradycje cukiernicze i piekarnicze w Elblągu,
- tradycje zawodu stolarskiego i tapicerskiego w województwie warmińsko-mazurskim,
- serowarstwo na terenie Żuław,
- zagadnienia do testu wiedzy o historii Elbląga na potrzeby konkursu wiedzy o Elblągu.

11 - Sztandar hołdowniczy dla Stanisława Augusta Poniatowskiego

II. KREOWANIE WIZERUNKU I PROMOCJA MUZEUM

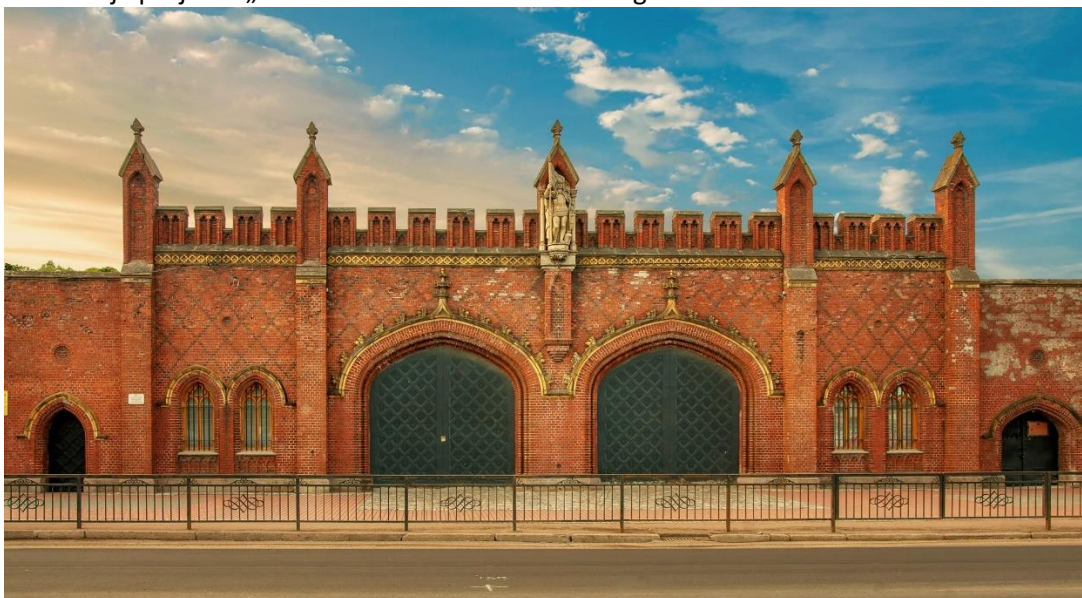
Poza działalnością statutową Muzeum zrealizowało w 2019 r. szereg działań ukierunkowanych na kreowanie pozytywnego wizerunku instytucji oraz promocję oferty muzealnej, w tym:

1. **Współpraca z mediami (media relations)** – dystrybucja komunikatów medialnych dot. działalności MAH, publikacja artykułów w ramach cyklu „Historia jednego przedmiotu” na portalu portEL.pl, emisja programów w ramach cyklu „Krótka historia zabytku” w Truso TV, organizacja konferencji prasowych w powiązaniu z wydarzeniami muzealnymi (imprezy, otwarcia wystaw, wydarzenia itp.), kierowanie zaproszeń na imprezy i wydarzenia do przedstawicieli mediów, stałe konsultacje i udzielanie informacji dotyczących lokalnej i regionalnej historii, w tym wypowiedzi dla mediów w ww. zakresie i in.

2. Współpraca międzyinstytucjonalna

W 2019 roku Muzeum współpracowało przede wszystkim z następującymi podmiotami zewnętrznymi:

- Muzeum “Brama Frydlandzka” w Kaliningradzie, Centrum Spotkań Europejskich “Światowid” - realizacja projektu „Museums over the borders. Stage II”

12 - Budynek Muzeum "Brama Frydlandzka" w Kaliningradzie - partnera projektu "Museums over the borders. Stage II"

- Administracja Starostwa Powiatowego w Zielonogrodsku (partner wiodący), Bałtycki Uniwersytet Federalny im. Immanuela Kanta w Kaliningradzie, Towarzystwo Naukowe „Pruthenia” w Olsztynie, Kaliningradzka Organizacja Publiczna „Centrum Rekonstrukcji Historycznej”, Gmina Olsztyn - realizacja projektu “Baltic Odyssey - Tworzenie wspólnego obszaru historycznego i kulturowego”,
- Stowarzyszenie Historyczno-Poszukiwawcze DENAR – współpraca naukowo-badawcza i popularyzatorska, obejmująca nadzór i konsultacje merytoryczne, udział w pracach poszukiwawczych, pomoc w zakresie przechowywania, konserwacji i ekspozycji zbiorów,
- Stowarzyszenie „Ilfing” – współpraca naukowo-badawcza i popularyzatorska,
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu – współpraca naukowo-badawcza, prowadzenie prospekcji dronem terenu wykopalisk archeologicznych, digitalizacja zbiorów,
- Regionalna Pracownia Digitalizacji w Elblągu - digitalizacja zbiorów,
- Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej – współorganizacja wystawy „Jeden obraz mówi więcej niż 1000 słów”,

- PTTK Oddział w Elblągu – stała współorganizacja imprez muzealnych (Noc Muzeów 2019), współpraca w zakresie organizacji gier miejskich, konsultacje historyczne,
- Teatr im. Aleksandra Sewruka w Elblągu – stała współorganizacja imprez muzealnych (Noc Muzeów 2019),
- Polskie Towarzystwo Historyczne – stała współpraca ukierunkowana na popularyzację oferty wystawienniczej i edukacyjnej Muzeum,
- Szlak Kopernikowski - współpraca z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w zakresie rozbudowy potencjału turystycznego Szlaku Kopernikowskiego,
- Narodowe Muzeum Morskie – współpraca w zakresie morskich tradycji Elbląga,
- Muzeum Archeologiczne w Biskupinie – wymiana doświadczeń w zakresie organizacji wystaw i imprez plenerowych,
- Muzeum Archeologiczne we Wrocławiu, Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku, Muzeum Zamkowe w Malborku, Muzeum Gdańska – współpraca merytoryczna w zakresie tworzenia wystaw i in.,
- Polskie Towarzystwo Numizmatyczne Oddział Gdańsk – stała współpraca obejmująca udział w spotkaniach i odczytach oraz promocję ekspozycji muzealnych,
- członkostwo w *Network of Museums in Baltic* oraz w *The Association of the Castles and Museums in Baltic Sea*,
- OPGK – rozpoczęcie współpracy naukowo badawczej przy projektach archeologicznych, planowana realizacja: 2020 r.

3. Organizacja imprez i wydarzeń

W 2019 r. Muzeum zorganizowało następujące wydarzenia dla mieszkańców miasta i okolic:

- **Spotkanie w ramach Kawiarenki Historycznej Clio** (26.03.2019 r.) – spotkanie dotyczące wystawy *Jeden obraz mówi więcej niż 1000 słów. Z albumów rodzinnych mniejszości niemieckiej na Warmii i Mazurach*;
- **Dzień Wolnej Sztuki** (27.04.2019 r.) – prezentacja pięciu wybranych obiektów i historii z nimi związanych – działanie zachęcające do zmiany sposobu zwiedzania muzeum;

13 - Zwiedzanie w ramach Dnia Wolnej Sztuki

- **Noc Muzeów** (18.05.2019 r.) - cykliczna impreza polegająca na udostępnianiu muzeów, galerii i innych instytucji kultury w wybranym dniu w godzinach nocnych. Ubiegłoroczne nocne zwiedzanie odbyło się pod hasłem „Historia jest kobietą”. W ten wyjątkowy wieczór ożyły muzealne ekspozycje, a na zwiedzających czekały liczne niespodzianki, konkursy, zabawy, warsztaty oraz koncerty;
- **Dni Elbląga** (21 – 23.06.2019 r.) – historyczne gry i zabawy oraz ekspozycja plenerowa;
- **Gdański najazd na Elbląg!** (14.07.2019) – rekonstrukcje historyczne;
- **Gdzie Archeolog chodzi piechotą?** (04.08.2019) - Piknik Archeologiczny;
- **Święto Chleba (30.08 - 01.09.2019)** – rekonstrukcje historyczne, pokaz wytopu żelaza, pokazy rzemiosł dawnych, koncert;

14 - Pokaz wytopu żelaza podczas Święta Chleba

- **VII Barykada 44** (07.09.2019) – rekonstrukcje historyczne nawiązujące do tematyki powstania warszawskiego;
- **Kino pod chmurką** – projekcje filmów na dziedzińcu Muzeum – w okresie wakacyjnym odbyły się 4 projekcje, w których wzięło udział około 600 osób;
- **Lemoniada u sióstr Horn** (25.05. - 03.09.2019) – cykl sześciu wakacyjnych spotkań popularyzatorskich koncentrujących się wokół tematu Elbląga z końca XIX wieku.

4. Wprowadzenie udogodnień dla odbiorców oferty MAH

- uruchomienie nowego systemu komunikacji – otwarcie dostępu do obiektów Muzeum od strony Bulwaru Zygmunta Augusta,
- wprowadzenie nowego cennika zwiedzania budynku Gimnazjum, uwzględniającego zniżki rodzinne, grupowe oraz dla posiadaczy Karty Dużej Rodziny,
- wzbogacenie oferty sklepu muzealnego o nowe wydawnictwa,
- utrzymanie statusu Miejsca Przyjaznego Rowerzystom na Szlaku Green Velo.

15 - Nowe wejście do budynku Gimnazjum od strony rzeki Elbląg

5. Działania informacyjne

- druk i dystrybucja ulotek i plakatów informacyjnych dotyczących wystaw, imprez i wydarzeń,
- bieżąca aktualizacja danych kontaktowych i fotografii Muzeum na zewnętrznych portalach turystycznych i innych,
- emisja informacji promujących ofertę Muzeum (prasa, Internet, telewizja, plakaty),
- ekspozycja roll-upów promujących MAH podczas imprez i wydarzeń.

6. PR internetowy

- regularna aktualizacja witryny internetowej MAH (strona dostępna w 4 językach – polskim, angielskim, rosyjskim i niemieckim) – ponad 55 tysięcy odsłon.
- systematyczna publikacja wpisów na muzealnym profilu facebookowym (2020 polubień profilu i 365 wpisów) i instagramowym,
- publikacje na muzealnym blogu „O Starym Mieście słów kilka. Skarby z wykopalisk na Starym Mieście w Elblągu” (<http://staremiastoelblag-mah.blogspot.com/>),
- prowadzenie fanpage i strony internetowej programu Świadectwa i Polskiego Towarzystwa Historycznego O/Elbląg.

7. Dokumentowanie działalności MAH

Na bieżąco realizowane są zadania związane z prowadzeniem bazy dokumentacyjnej i gromadzeniem materiałów związanych z działalnością Muzeum oraz wykonywaniem dokumentacji fotograficznej imprez i wydarzeń organizowanych przez Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu. W ramach działania do końca grudnia 2019 na bieżąco dokonywano dokumentacji fotograficznej działalności MAH, budowę wystaw, imprezy i inne wydarzenia z udziałem MAH oraz zdjęcia zabytków.

8. Wizualizacja, reklama outdoorowa:

- dystrybucja materiałów promocyjnych (plakaty, przewodniki) do miejsc atrakcyjnych dla turystów (pracownicy MAH poza godzinami pracy),
- udostępnienie ekspozycji promującej Muzeum w Hotelu Pod Lwem,
- udostępnienie ekspozycji promującej Muzeum w Ratuszu Staromiejskim.

16 - Ulotki promujące wydarzenie: Lemoniada u sióstr Horn

III. MONITORING EFEKTÓW DZIAŁAŃ

Muzeum na bieżąco prowadzi ewaluację, w celu oceny efektywności podejmowanych działań oraz adekwatności oferty do oczekiwań odbiorców. Monitoring odbywa się będzie za pośrednictwem następujących działań:

1. Monitoring statystyk odwiedzin Muzeum, strony internetowej, profili społecznościowych MAH.

Statystyki odwiedzin:

Budynek Gimnazjum – 14 631 osób

Budynek Podzamcze – 19 514 osób

Ogółem: **34 145 osób**

Statystyki stron internetowych:

- www.muzeum.elblag.pl - sesje: 16 482, odsłony: 55 924, strona na sesję: 3,39 (wg języków PL 88% EN 4,67% RU 1,59% DE 1,52% KO(?) 0,9% CZ - 0,18%) Google+ - całkowita liczba wyświetleń wizytówki 750 000 wyświetlenia wizytówki w wyniku wyszukiwania – 240 000, reakcje: pokaż www: 1 265, zadzwoni: 150, pokaż trasę: 1 400, opinie 4,7/5;
- Facebook – ilość fanów 2020 (+ 279 od 31.12.2018), ilość postów 365 , średni zasięg postów 906, całkowity zasięg 331 545, recenzje: 54 opinii (+8 od 31.12.2018), ocena 4,9/5;
- Artykuły nt. Muzeum – 115
- Liczba zdjęć – około 3000

2. Analiza recenzji użytkowników Internetu - portalu turystycznego TripAdvisor, platformy google, mediów społecznościowych (facebook) i in. Na bieżąco odbywa się monitoring publikowanych w Internecie opinii na temat funkcjonowania Muzeum.

3. Badanie wpisów i opinii pozostawianych przez zwiedzających w Księdze Gości – w 2019 roku w Księdze pozostawiono ogółem 173 wpisy, w tym 167 pozytywnych i 6 negatywnych.

W przeważającej większości uzyskiwane za pośrednictwem wymienionych działań informacje zwrotne są pozytywne. W przypadku opinii negatywnych stosowne rozwiązania są w miarę możliwości wprowadzane na bieżąco.

17 - Przykładowe wpisy z Księgi Gości MAH